

Številka: 122-16/2023-2-403004
Datum: 6. 1. 2023

Zadeva: Program Lokalne akcijske skupine za preprečevanje zlorabe drog v Mestni občini Kranj za leto 2023

A. SPLOŠNI DEL PROGRAMA:

- Ocena stanja na področju problematike drog v Mestni občini Kranj.
- Sprotno spremljanje gibanja problematike drog v občini in svetovanje pri usklajevanju služb, programov, ki se ukvarjajo s preprečevanjem zlorabe drog.
- Vzpostavljanje pogojev za aktivno izvajanje preventivnih programov v MOK.
- Strokovno usposabljanje članov Lokalne akcijske skupine za preprečevanje zlorabe drog v Mestni občini Kranj (v nadaljevanju: LAS) in razvijanje lokalnih kadrovskih potencialov za delo v lokalni skupnosti na področju problematike drog.
- Priprava programa dela za leto 2024.
- Poročanje svetu MOK o delu LAS za leto 2022.
- Vplivanje na državno in lokalno politiko, ki kakorkoli vpliva na zdravje in na zakonske vidike problematike zasvojenosti.
- Seznanjanje javnosti o pojavnosti zlorabe drog v lokalni skupnosti s ciljem konstruktivnega odziva javnosti na problematiko drog in reševanje problematike.

B. OPERATIVNI DEL PROGRAMA:

1. Preventivni programi v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah MOK:

Lokalna akcijska skupina Mestne občine Kranj za preprečevanje zlorabe drog v Mestni občini Kranj (v nadaljevanju LAS) bo v šolskem letu 2023/24 v OŠ in SŠ ter Dijaškem in študentskem domu Kranj (v nadaljevanju DŠD) podpirala naslednje teme za učence in dijake:

- zasvojenost (sem spadajo: alkohol, tobak, druge droge, nekemične zasvojenosti - internet, računalniške igre ipd.),
- krepitev duševnega zdravja (sem spadajo: samopodoba, veščine za obvladovanje svojega življenja in uspešnega soočanja z izzivi, čustvene stiske, stresne motnje, tesnoba in depresija),
- nasilje med vrstniki (sem spada: spletno nasilje in drugo nasilje),
- motnje hranjenja.

Poleg tega bo podpirala predavanja za starše, in sicer:

- v OŠ na temo vzgoje,
 - v vrtcih na temo vzgoje, razvjenosti, odnosov med starši in otroci, odnosov v sodobni družini.
- LAS lahko, glede na potrebe na terenu, teme tudi spremeni.

Urad za družbene dejavnosti pripravi neposredni poziv za sofinanciranje preventivnih programov v vrtcih, OŠ in SŠ ter DŠD za šolsko leto 2023/24. Predlog izbora in razdelitve sredstev opravi strokovna komisija imenovana s strani župana Mestne občine Kranj in je sestavljena iz treh članov Lokalne akcijske skupine Mestne občine Kranj, in sicer: Tanja Hrovat, Damijan Suhadolnik, Biljana Djaković, nadomestni član Manja Vovk. Člani LAS obravnavajo predlog navedene Komisije. O predlogu odloči župan, z izbranimi izvajalci pa se sklene neposredne pogodbe o sofinanciranju.

Sredstva za ta namen bodo planirana v proračunu za leto 2024, torej v Programu LAS za leto 2024, in sicer se za ta namen okvirno nameni skupaj 13.400 €, od tega za vrtce predvidoma 1.200 €, za osnovne šole 8.000 € in za srednje šole ter DŠD 4.200 €.

Rok: avgust 2023

2. Ocena stanja

rok: februar 2023

odgovorne osebe: člani LAS, ki so predstavniki sociale, policije, zdravstva, mladine, otroškega varstva, osnovnih in srednjih šol.

3. Poročilo o opravljenem delu LAS za leto 2022

rok: marčevska seja Mestnega sveta MOK 2023

odgovorni osebi: Suzana Gladović in Manja Vovk

4. Pregled in ocena poročil

Urad za družbene dejavnosti je v skladu s Programom LAS za proračunsko leto 2023 že izvedel in izbral izvajalce na javnem razpisu za sofinanciranje preventivnih programov v vrtcih, OŠ in SŠ ter DŠD za šolsko leto 2022/23. Izbor in razdelitev sredstev je opravila strokovna komisija imenovana s strani župana Mestne občine Kranj in je bila sestavljena iz treh članov Lokalne akcijske skupine Mestne občine Kranj, in sicer: Tanja Hrovat, Damijan Suhadolnik, Biljana Djaković, člani LAS so tudi obravnavali predlog navedene Komisije. Z izvajalci so bile tudi že sklenjene pogodbe in izvajalci že izvajajo delavnice in predavanja.

Sredstva za ta namen so planirana v proračunu za leto 2023, torej v Programu LAS za leto 2023, in sicer se za ta namen nameni skupaj 12.755,20 €, od tega za vrtce 1.000 €, za osnovne šole 7.759,20 € in za srednje šole ter DŠD 3.996€.

Komisija v sestavi Andreja Pungartnik, Damijan Suhadolnik, Biljana Djaković pa opravi pregled poročil opravljenih programov za šolsko leto 2022/23 v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah.

rok: oktober 2023

5. Razstava risb dijakov srednjih šol MOK

V letu 2022 je LAS že izpeljal uspešno preventivno akcijo STOP ZASVOJENOSTI, kjer so se na razstavi s svojimi risbami predstavili učenci osnovnih šol. Za leto 2023 pa LAS želi razstaviti risbe dijakov vaših srednjih šol in njihov pogled na to problematiko. Urad za družbene dejavnosti pozove srednje šole MOK k sodelovanju v preventivni akciji: STOP ZASVOJENOSTI. Vsaka šola pošlje najmanj 4 risbe in največ 10 risb (Gimnazija Kranj najmanj 4 risbe in največ 10 risb; Gimnazija Franceta Prešerna Kranj najmanj 4 risbe in največ 10 risb; Šolski center Kranj za dve šoli skupaj najmanj 8 risb in največ 20 risb). Šole risbe na MOK posredujejo najkasneje do 31. 1. 2023.

LAS naredi izbor najboljših 16 risb najkasneje do 15. 2. 2023, ki bodo razstavljene na panojih pred Mestno knjižnico Kranj, prvi pano bo predvidoma delo oblikovalca kot neka misel iz poslanih slik, zadnji pano pa predvidoma zbrane misli zavodov, ki se ob teku na otvoritvi razstave predajo županu. Na panojih pred Mestno knjižnico Kranj bodo iz vsake šole predvidoma razstavljene po 4 risbe (Gimnazija Kranj 4 risbe, Gimnazija Franceta Prešerna 4 risbe, Šolski center Kranj za dve šoli skupaj 8 risb). Dijaki, katerih risbe bodo posredovane, bodo prejeli majice. Termin razstave je predviden spomladi 2023. Ob odprtju razstave se predvideva tudi spremljevalna prireditev, predvidoma tek z zbiranjem pozitivnih misli po posameznih institucijah in predstavitev katere pomoči so v Mestni občini Kranj na voljo v primeru zasvojenosti.

rok: ½ leta 2023

odgovorni osebi: Suzana Gladović in Manja Vovk

6. Ponatis zloženke Kam po pomoč v Mestni občini Kranj

V primeru potrebe se izdelata ponatis zloženke Kam po pomoč v Mestni občini Kranj. Sredstva za ponatis zloženke zgotovi Center za zasvojenosti, za oglaševanje v medijih poskrbi Mestna občina Kranj.

rok: marec 2023

odgovorna oseba: Polona Kuhar

7. Preventivne dejavnosti Nacionalnega inštituta za javno zdravje, OE Kranj

NIJZ OE Kranj, ki pokriva območje celotne gorenjske regije, na področju preprečevanja in zmanjševanja zasvojenosti v letu 2023 načrtuje naslednje aktivnosti:

- alkohol: promocija dogodkov brez alkohola, osveščanje različnih deležnikov in splošne javnosti o nevarnostih izpostavljenosti še nerojenega otroka alkoholu (obeležitev 9. septembra, to je mednarodnega dneva Fetalnega alkoholnega sindroma), akcija Otroci za varnost v prometu, predavanja za splošno javnost ter odzivanje ob aktualnih dogodkih, povezanih s tematiko tvegane in škodljive rabe alkohola, spodbujanje interdisciplinarne obravnave tvegane in škodljivega pitja alkohola med odraslimi;
- tobak: osveščanje različnih deležnikov in splošne javnosti o problematiki kajenja ter spodbujanje k prenehanju kajenja (obeležitev 31. januarja, to je dneva brez cigarete in 31. maja, to je svetovnega dne brez tobaka), informiranje različnih ciljnih skupin (zdravstveni delavci, pedagoški delavci) o različnih informacijah s področja kajenja ter spodbujanje širjenja informacij staršem OŠ;
- druge droge: koordinacija regijske EWS mreže (Early Warning System - sistem zgodnjega obveščanja), spremljanje dogajanja na terenu, izmenjava in obveščanje partnerjev o novih psihoaktivnih snoveh (NPS) v okviru regijske mreže.

V okviru vsakoletne izdaje publikacije Zdravje v občini, ki jo NIJZ aktivno promovira tako v občinah in med zdravstvenimi delavci, preko spletne strani NIJZ pa je dostopna tudi splošni populaciji, prikazujejo tudi različne kazalnike, povezane z rabo psihoaktivnih substanc za posamezne občine.

Skozi vse leto pa bo NIJZ OE Kranj izvajal tudi aktivnosti na področju krepitev duševnega zdravja, promocije zdravja v šolskem okolju in v vrtcih, pa tudi med odraslimi prebivalci Slovenije (med starši, učitelji, vzgojitelji, v delovnih organizacijah).

rok: leto 2023

nosilec: Marjetka Hovnik Keršmanc

8. Preventivne dejavnosti Zdravstvenega doma Kranj

Preventivne dejavnosti v okviru Centra za krepitev zdravja: Promocija zdravja, primarna preventiva

- Vzgoja za nekajenje

Izvajajo se v obliki individualnih razgovorov s starši in otroki, ki vstopajo v prvi razred osnovne šole in sicer na sistematskem pregledu otrok pred vstopom v šolo. Namenjeni so seznanitvi udeležencev s preventivnimi ukrepi in s problematiko pasivnega in aktivnega kajenja. Vsak otrok dobi knjigico, ki na njemu primeren način predstavi to tematiko. Program nadaljujemo v vseh osnovnih šolah, v prvih razredih v obliki delavnice Zdrave navade, kjer ponovno obnovimo vsebino knjige.

- Osebna komunikacija med staršema

Program Osebne komunikacije med staršema je namenjen mladim staršem kot pomoč za kvalitetnejše skupno življenje – partnersko sožitje, sožitje v družini, poteka na Pripravi na porod in starševstvo. Namen programa je prispevek k zmanjševanju socialne patologije – zlasti omam in zasvojenosti. Strokovno nesporno dejstvo je, da slabo sporazumevanje, komunikacija med partnerjema/staršema odpira vrata tako psiho - somatskim boleznem kot tudi zasvojenostim.

- Delavnica Zasvojenost

Delavnica se izvaja za učence v 5.razredu osnovne šole. Tematika je obravnava zdrave in nezdrave navade. V delavnici otroci poslušajo zgodbo o Gospodični posledični, miški, ki bedi nad fantom, ki ga prijatelji skušajo zavesti h kajenju in pitju alkohola. Na delavnici se pogovarja o vrstah zasvojenosti: zasvojenost z alkoholom, kajenjem, drogami, zasloni, internetom, hrano, energijske pijače.... Učenci aktivno sodelujejo.

- Stop zasvojenosti

Kratka delavnica je namenjena od 5. razreda dalje v osnovni šoli. Obravnava tematiko v povezavi s kajenjem e-cigarete, uporaba fug in kajenje cigaret. Izvede se na željo šole, kjer se problem pojavi.

- Vpliv substanc na telo

Delavnica se izvaja v 3. letniku srednje šole. Tematika obravnava odgovorno vedenje mladostnikov na področju psihoaktivnih snovi. Prav tako se individualno o tej temi razpravlja tudi ob rednem sistematskem pregledu v 3. letniku – zdravnik in medicinska sestra.

- Zdrave in nezdrave navade

Tematika se predstavlja na roditeljskih sestankih v višjih razredih osnovne šole. Starši se seznanijo z nezdravimi navadami mladostnikov v šoli in se poudarja zdrave navade.

Center za zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog: Terciarna preventiva

Obravnava pacientov, vključenih v Center za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog pri:

- zdravniku obsega področje terciarne preventive, zlasti s stimulacijo za bolj zdravo življenje, samo zdravljenje pa prispeva k zmanjševanju škode in kriminalnih dejanj;
- psihologu obsega psihosocialne ukrepe, ki vključujejo svetovanje, motivacijske razgovore, kognitivno - vedenjsko terapijo, tehnike sproščanja, pogovorne ure, delavnica o odnosih;
- psihiatru obsega vodenje bolnikov; vključuje tudi skupinsko ter družinsko terapijo in druge aktivnosti za preprečevanje recidivov na področju zasvojenosti z nedovoljenimi drogami;
- pri diplomirani medicinski sestri/zdravstveniku vsebinsko zajemajo področje zmanjševanja problematike na področju kajenja, tveganega, škodljivega pitja alkohola, zasvojenosti; svetovalne pogovore o higienskih ukrepih, o ukrepih za preprečevanje in obvladovanje okužb (maska, higiena rok), negi, prehrani, gibanju, razvoju in vzgoji otrok, zmanjševanje socialnih stisk ter vključevanju in krepitevi bolj zdravih navad v vsakdanje življenje.

V spomladanskem obdobju bodo izvedli delavnico Zdrav življenski slog, kjer bodo vključili vsebine o higienskih ukrepih, o prehrani, gibanju in dejavnostih tveganja.

rok: leto 2023

nosilec: Nataša Kern

9. Preventivne in kurativne dejavnosti Centra za socialno delo Gorenjska, Enota Kranj - Center za pomoč, terapijo in socialno rehabilitacijo zasvojenih in Reintegracijskega centra

Labirint – Sprejemni in dnevni center, Sejmišče 4, Kranj

Kurativne dejavnosti:

- psihosocialna obravnava posameznikov, ki še živijo zasvojen način življenja in njihovih bližnjih oseb (individualna in skupinska obravnava),
- psihosocialna obravnava posameznikov (in njihovih bližnjih oseb), ki vzpostavljajo in vzdržujejo abstinenco od psihoaktivnih snovi ali škodljivih vedenj (individualna in skupinska obravnava),
- vzpostavljanje podporne mreže pri reševanju individualne situacije uporabnika (sodelovanje s šolami, CSD-ji, sodišči, zavodi za prestajanje kazni zapora, probacijskimi enotami, zdravstvenimi domovi, psihiatričnimi bolnišnicami, zaposlitvenimi centri, s sorodnimi vzgojnimi in socialnovarstvenimi programi, ipd.).

Preventivne dejavnosti:

- testirna točka za Gorenjsko regijo kot člani regijske mreže Sistema za zgodnje opozarjanje na pojav NPS,
- obravnava mladih eksperimentatorjev (individualna in skupinska obravnava),
- sodelovanje s PUM Radovljica (individualna in skupinska obravnava),
- sodelovanje s šolami pri reševanju konkretnih stisk in težav učencev in pomoč pri reševanju različnih situacij skupaj s strokovnimi delavci šole.

Stanovanjska skupina Katapult, Sejmišče 4, Kranj

Stanovanjska skupina Katapult je namenjena posameznikom in posameznicam (v nadaljevanju: posamezniki), ki vzpostavljajo oz. želijo krepiti abstinenco od prepovedanih substanc in/ali alkohola. Posamezniki imajo v sklopu programa možnost namestitve, vključeni so v dnevno obliko obravnave, ki poteka skozi cel dan. V izven bivalno obrnavo se vključujejo posamezniki, ki so bivalni program že zaključili, svojci in tisti, ki se ne odločijo za celostno bivalno obrnavo.

Delo je terapevtsko usmerjeno z namenom, da posamezniki pri sebi najdejo učinkovitejše in bolj zadovoljujoče načine soočanja z izzivi s katerimi se tekom življenja srečajo ter hkrati ohranjajo in krepijo abstinenco od psihoaktivnih substanc. Posameznike se nenehno spremlja pri osebnem napredku, integraciji v okolje in uresničevanju njihovih zastavljenih ciljev.

Preko različnih športnih, kulturnih, ustvarjalnih, izobraževalnih, skupnostnih in projektnih tematik posamezniki iščejo svoj smisel, vnašajo red in odgovornost in se pripravljajo na samostojno življenje.

Prav tako se že tekom obravnave v programu vključujejo v prostovoljno delo v lokalnem okolju in ga nadaljujejo tudi po zaključku programa.

Reintegracijski center v Domu Vincenca Drakslerja v Pristavi pri Tržiču:

- Program je namenjen celostni obrnavi posameznikov, ki po procesu zdravljenja zasvojenosti ali samostojno vzpostavljeni abstinenci potrebujejo pomoč pri namestitvi, vzpostavljanju temeljev za trajno abstinenco in ponovnem vključevanju v socialno okolje. Je namestitveni in »visokopražni« tip programa (pogoj za vključitev je vzpostavljena abstinenca od vseh prepovedanih psihoaktivnih substanc in alkohola, v primeru vedenjski zasvojenosti pa od kritičnega vedenja). Izvajamo socialno rehabilitacijo in integracijo oseb, ki imajo težave z različnimi oblikami zasvojenosti, pri čemer uporabljamo raznolike pristope ter upoštevamo vse človekove

razsežnosti. Posebnost našega pristopa je tako imenovana »pol odprta« obravnava in individualni pristop, saj imajo uporabniki različne predhodne obravnave, izkušnje, potrebe in težave.

- Program zajema tudi izven bivalno obravnavo, ki poteka v obliki podpornih pogovorov in različnih aktivnostih. Namenjena je osebam, ki imajo težave z zasvojenostjo in ne potrebujejo oz. želijo bivalne obravnave ter svojcem oseb, ki imajo težave z zasvojenostjo. Prav tako se v to obliko vključujejo tisti, ki so zaključili ali izstopili iz bivalne obravnave.

- Program skozi različne aktivnosti promovira zdrav način življenja in izvaja preventivo pred zasvojenostjo (predavanja za različne ciljne skupine, povezovanje z drugimi organizacijami, udeležba v skupnostnih akcijah v lokalnem okolju ipd.).

rok: leto 2023

nosilec: Suzana Gladović

C. FINANČNI PLAN:

Preventivne dejavnosti:

v vrtcih, osnovnih in srednjih šolah MOK	12.760,00 €
. vrtci	1.000,00 €
. osnovne šole	7.760,00 €
. srednje šole in DŠD Kranj	4.000,00 €

Aktivnosti LAS

. stop zasvojenosti: majice,...	280,00 €
. stroški okroglih miz, predavanj, strokovnih srečanj, preventivnih programov, preventivnih akcij, drugi odhodki (pogostitev, strokovno izobraževanje)	160,00 €

Skupaj sredstva: 13.200,00 €

Pripravila:

Manja Vovk

Suzana Gladović

Predsednica LAS

Matjaž Rakovec

Župan

zanj
Janez Černe
PODŽUPAN